

ONTVANGEN 24 OKT 2006

Archeologisch onderzoek Plan Roode Polder te Breskens

Bureauonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 58

Definitief

ISSN 1573-5710

Opdrachtgever:
Gemeente Sluis

Grontmij Nederland bv
Assen, 5 oktober 2006

Grondmij 058.pdf

Verantwoording

Titel : Archeologisch onderzoek
Plan Roode Polder te Breskens

Subtitel : Bureauonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 58

Projectnummer : DR 175613

Referentienummer : DR 175613

Revisie : 0

Datum : 5 oktober 2006

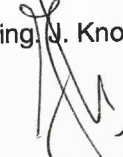
Auteur(s) : mevr. drs. L. Soetens

E-mail adres : laura.soetens@grontmij.nl

Gecontroleerd door : dhr. drs. J. van der Roest

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : dhr. ing. J. Knol

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Stationsplein 12
9401 LB Assen
Postbus 29
9400 AA Assen
T +31 592 33 88 99
F +31 592 33 06 67
E noord@grontmij.nl

Grontmij Nederland bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of uit de toepassing van de gegeven adviezen.

Archeologisch onderzoek Plan Roode Polder te Breskens

Archeologische bureaustudie

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 58

Concept

ISSN 1573-5710

Gemeente Sluis

Grontmij Nederland bv
Assen, 2 september 2004

Verantwoording

Titel : Archeologisch onderzoek Plan Roode Polder te Breskens
Grontmij Archeologische Rapporten 58

Projectnummer : 175613

Documentnummer : 175613

Revisie : 0

Datum : 2 september 2004

Auteur(s) : mevr. drs. L. Soetens

e-mail adres : laura.soetens@grontmij.nl

Gecontroleerd : dhr. drs. J. van der Roest

Paraaf-gecontroleerd :

Goedgekeurd :

Paraaf goedgekeurd :

Administratieve gegevens

Datum opdrachtverstrekking		augustus 2004	
Opdrachtgever		Gemeente Sluis	
Uitvoerder		Grontmij Advies & Techniek bv175613	
		mevr. drs. L. Soetens	
Bevoegd gezag		Provincie Zeeland	
		dhr. drs. R.M. van Dierendonck	
		provinciaal-archeoloog	
Locatie		gemeente	Sluis
		Plaats	Breskens
		toponiem	Roode Polder
		RD-coördinaten	noord X: 27.097, Y: 379.321 zuid X: 27.176, Y: 379.688
		kaartbladen	67A (48A)

ciscode

17038

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Aanleiding en doelstelling.....	5
2	Resultaten	6
2.1	Werkwijze	6
2.2	Historische en huidige situatie	6
2.3	Landschap, geologie en bodem	6
2.3.1	Landschap.....	6
2.3.2	Geologie.....	7
2.3.3	Bodem.....	7
2.4	Archeologie.....	7
2.4.1	Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)	7
2.4.2	Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS) en Archeologische Monumentenkaart (AMK)	8
2.5	Archeologische verwachting.....	8
3	Evaluatie.....	9
3.1	Samenvatting	9
3.2	Aanbeveling	9
Bijlage 1	Locatie plangebied	
Bijlage 2	Archeologische basiskaart	
Bijlage 3	Literatuur	

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De gemeente Sluis heeft aan Grontmij Nederland bv opdracht verleend voor het uitvoeren van een archeologische bureaustudie in Breskens, gemeente Sluis. Het plangebied ligt aan de zuidkant van Breskens, tussen de Rijksweg en de Oude Rijksweg in en heeft een oppervlakte van circa 4 hectare. De locatie van het plangebied is weergegeven in bijlage 1.

1.2 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding voor het onderzoek is de geplande woningbouw in het gebied Roode Polder. Doel van het onderzoek is het in kaart brengen van de specifieke archeologische verwachting in het plangebied. Op basis van dit verwachtingsmodel wordt een advies gegeven over eventueel te nemen vervolgstappen in archeologisch onderzoek.

2 Resultaten

2.1 Werkwijze

Bij het bureauonderzoek wordt gekeken naar voor het plangebied relevante gegevens over archeologie. Doel hiervan is inzicht te verkrijgen in de opbouw van de ondergrond en het controleren van de verwachtingen van de archeologische verwachtingskaarten.

Tijdens de literatuurstudie zullen de volgende werkzaamheden worden verricht:

- Het bestuderen van bodem-, (indien aanwezig) geologische-, geomorfologische, hoogtelijnen-, topografische- en historische kaarten.
- Het inventariseren van relevante archeologische gegevens in het Archeologisch Informatie Systeem ARCHIS.
- Tevens wordt aandacht geschonken aan de Archeologische Monumentenkaart (AMK) en aan de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW).
- Het raadplegen van relevante literatuur.
- Omdat in het plangebied reeds bestaande bebouwing aanwezig is, zal hier ook onderzoek naar plaatsvinden.

2.2 Historische en huidige situatie

Op een historische kaart uit 1850 is het gebied de Roode Polder aan de zuidkant van Breskens duidelijk te herkennen. Het ligt ten westen van de Oude Rijksweg en is omgeven door een dijk. De polder is vierzijdig en klein. Er staan aan de noordzijde enkele boerderijen. Op dit moment ligt de Rijksweg dwars door de Roode Polder. Het plangebied betreft alleen het gedeelte ten oosten van de Rijksweg. Het gebied is gedeeltelijk bebouwd.

2.3 Landschap, geologie en bodem

2.3.1 Landschap

Zeeland is opgedeeld in twee delen: Oudland en Nieuwland. Deze bodemkundig-landschappelijke indeling werd gemaakt door Edelman (1950) en is nog steeds bruikbaar. De klei-op-veen-gebieden, die na het begin van de jaartelling niet zijn aangetast door erosie staan bekend als Oudland. Voor een groot deel van het Oudland is het kleidek jonger dan 1200 na Christus. De gebieden die tijdens Duinkerke III transgressies zijn ontstaan en die na 1200 na Christus werden ingedijkt, vormen het Nieuwland. Zeeuws-Vlaanderen wordt in zijn geheel ingedeeld als Nieuwland (Berendsen, 2000).

De Duinkerke IIIB-transgressie heeft op grote delen van Zeeuws Vlaanderen verwoestend gewerkt. De overstromingen leidden tot het ontstaan van diepe geulen die zich soms 30 m insneden in de oudere sedimenten. Deze geulen en krekken werden opgevuld met zandige afzettingen. Achter de oeverwallen van de krekken ontstonden uitgebreide poelen waar klei werd afgezet (RAAP-

rapport 337). Vanaf ongeveer 1000 na Christus werd begonnen met het bedijken en bewoonbaar maken van Nieuwland. Het plangebied en de omgeving ervan zijn landaanwinningen uit de zeventiende eeuw (Berendsen 2000).

2.3.2 Geologie

Volgens de geologische kaart van Zeeland schaal 1:50.000 ligt het plangebied in een gebied waar afzettingen van Duinkerken aan het oppervlak liggen. De pleistocene zandondergrond ligt vanwege de aanwezigheid van een fossiele getijdegeul op een diepte van meer dan 25 m beneden NAP. De afzettingen van Calais, die afgezet zijn bovenop het zand zijn hier weggeërodeerd, net als het Hollandveen. Wat overblijft is een dikke laag zandige en kleiige afzettingen van Duinkerken III.

2.3.3 Bodem

De bodem in het plangebied bestaat volgens de Bodemkaart van Nederland deel 48 west Cadzand/Middelburg uit kalkrijke poldervaaggronden, lichte klei (Mn35A). Deze gronden komen voor in op- en aanwasolders en jonge zee-kleipolders die na 1300 zijn bedijkt. Het zijn diepe kleigronden met een profiel dat naar beneden lichter wordt, maar er wordt geen zand aangetroffen binnen 0,80 m.

2.4 Archeologie

Het plangebied ligt in een erosiegeul waar jonge sedimenten van na 1300 aan de oppervlakte liggen. Het gebied is bedijkt in de zeventiende eeuw. De afstand tot de zee of getijdegeulen en de kracht waarmee het vloedwater komt opzetten is bepalend voor de zandigheid van het afgezette materiaal. Dit laatste kan vertaald worden in een bewoningsgeschiktheid voor het gebied. Des te zandiger de bovengrond, des te aantrekkelijker gronden zijn voor bewoning. Gebieden met een kleiige bovengrond zijn natter en minder geschikt voor bewoning. Het kleigehalte in de grond wordt gemeten door het lutumgehalte te bepalen. In RAAP-rapport 337 wordt een indeling gegeven voor archeologische verwachtingswaarde gekoppeld aan lutumgehalte van de bovengrond:

- geen lutum: Hoge archeologische verwachtingswaarde
- tot 25% lutum: middelmatige archeologische verwachtingswaarde
- meer dan 25% lutum: lage archeologische verwachtingswaarde

Tot 25% lutum wordt de grond zavel genoemd, daarboven is het klei. Volgens de bodemkaart ligt in het plangebied licht klei aan de oppervlakte, het gebied heeft dus volgens deze indeling een lage verwachtingswaarde.

2.4.1 Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)

Op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) staat aangegeven of terreinen een hoge, middelhoge, lage of zeer lage archeologische verwachtingswaarde hebben. Deze kaart onder andere gebaseerd op de aanname dat er een relatie bestaat tussen de bodemsoort en de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen.

Het gebied heeft volgens de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) een zeer lage archeologische verwachtingswaarde. Dit betekent dat er weinig of geen kans op archeologische resten van voor 1500 is. Deze legenda-eenheid wordt gebruikt voor jonge mariene erosiegebieden die niet voor circa 1500 na Christus zijn bedijkt. Er is een kleine kans op vondsten van scheepswrakken.

2.4.2 Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS) en Archeologische Monumentenkaart (AMK)

In het Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS) staan alle bekende archeologisch waarnemingen geregistreerd. Een onderdeel hiervan is de Archeologische Monumentenkaart (AMK). In de AMK staan terreinen aangegeven die op grond van verscheidene criteria een bepaalde bescherming genieten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB).

Er zijn binnen het plangebied geen archeologische waarnemingen bekend of AMK-terreinen aangewezen. Uit de omgeving van Breskens zijn geen archeologische resten bekend. Het voormalige fort Frederik Hendrik, dat ten westen van Breskens aan de kust ligt is aangewezen als een terrein van archeologische waarde (monumentnummer 13612). Het voormalige fort is nu in gebruik als camping (bijlage 2).

2.5 Archeologische verwachting

Het plangebied Roode Polder heeft een zeer lage archeologische verwachtingswaarde. Er zijn geen archeologische resten bekend uit het plangebied of de directe omgeving ervan. De zeer lage verwachtingswaarde is gebaseerd op de resultaten van geologisch en bodemkundig onderzoek. Uit de bureaustudie moet geconcludeerd worden dat de kans op het aantreffen van archeologische bewoningssporen in het plangebied verwaarloosbaar is.

3 Evaluatie

3.1 Samenvatting

De gemeente Sluis heeft aan Grontmij Nederland bv opdracht verleend voor het uitvoeren van een archeologische bureaustudie in Breskens, gemeente Sluis. Het plangebied ligt aan de zuidkant van Breskens, tussen de Rijksweg en de Oude Rijksweg in en heeft een oppervlakte van circa 4 hectare.

Aanleiding voor het onderzoek is de geplande woningbouw in het gebied Roode Polder. Doel van het onderzoek is het in kaart brengen van de specifieke archeologische verwachting in het plangebied. Op basis van dit verwachtingsmodel wordt een advies gegeven over eventueel te nemen vervolgstappen in archeologisch onderzoek.

Het plangebied Roode Polder heeft een zeer lage archeologische verwachtingswaarde. Er zijn geen archeologische resten bekend uit het plangebied of de directe omgeving ervan. De zeer lage verwachtingswaarde is gebaseerd op de resultaten van geologisch en bodemkundig onderzoek. De bodem in het gebied bestaat uit recente aanwassen met een kleiige bovengrond. In de zeventiende eeuw is het gebied bedijkt. Op dit moment zijn er enkele woningen in het gebied en is het grootste gedeelte agrarisch in gebruik.

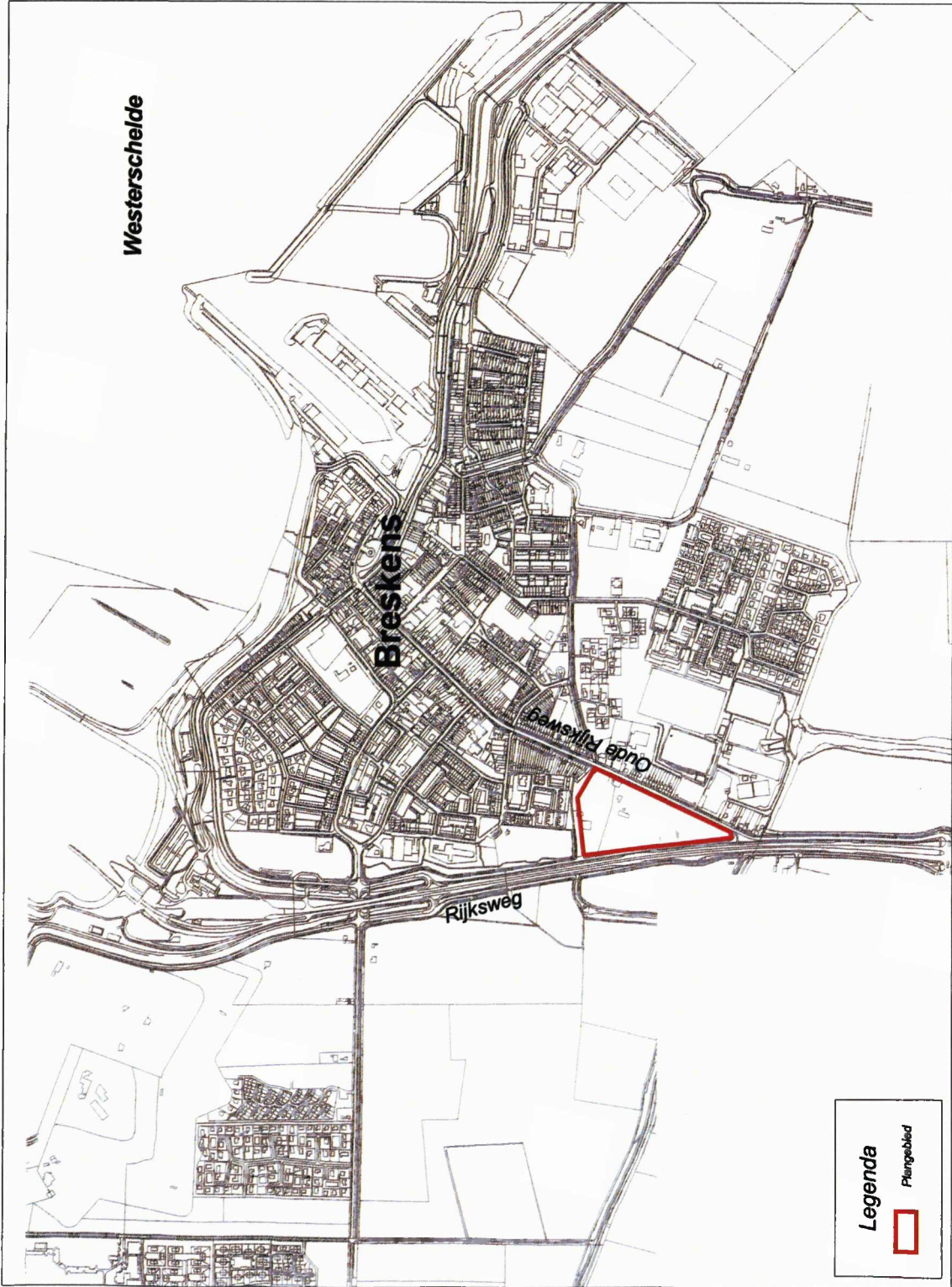
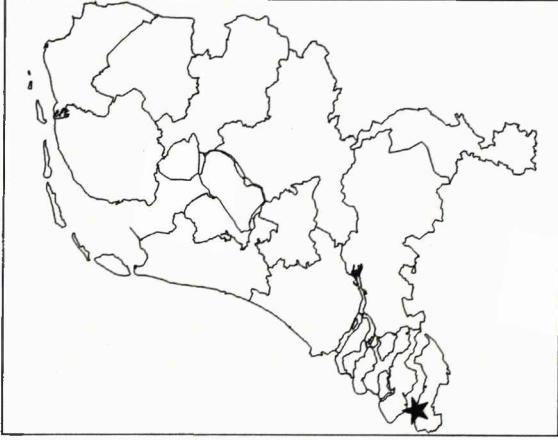
Uit de bureaustudie moet geconcludeerd worden dat de kans op het aantreffen van archeologische bewoningssporen in het plangebied verwaarloosbaar is. Er is wel een kans op losse vondsten of scheepswrakken.

3.2 Aanbeveling

Uit de bureaustudie is geconcludeerd dat de kans op het aantreffen van archeologische bewoningssporen in het plangebied zeer klein is. Het is niet nodig vervolgonderzoek te verrichten. Het opsporen van losse vondsten of scheepswrakken door middel van prospectief onderzoek is niet efficiënt. Bij de uitvoering van de graafwerkzaamheden ten behoeve van de woningbouw dient men alert te zijn op archeologische vondsten. Indien deze worden aangetroffen is men verplicht dit te melden bij het bevoegd gezag, de provinciaal archeoloog van Zeeland, de heer R.M. van Dierendonck.

Bijlage 1

Locatie plangebied

Legenda

 Plangebied

Archeologisch Onderzoek Plan Roode Polder te Breskens

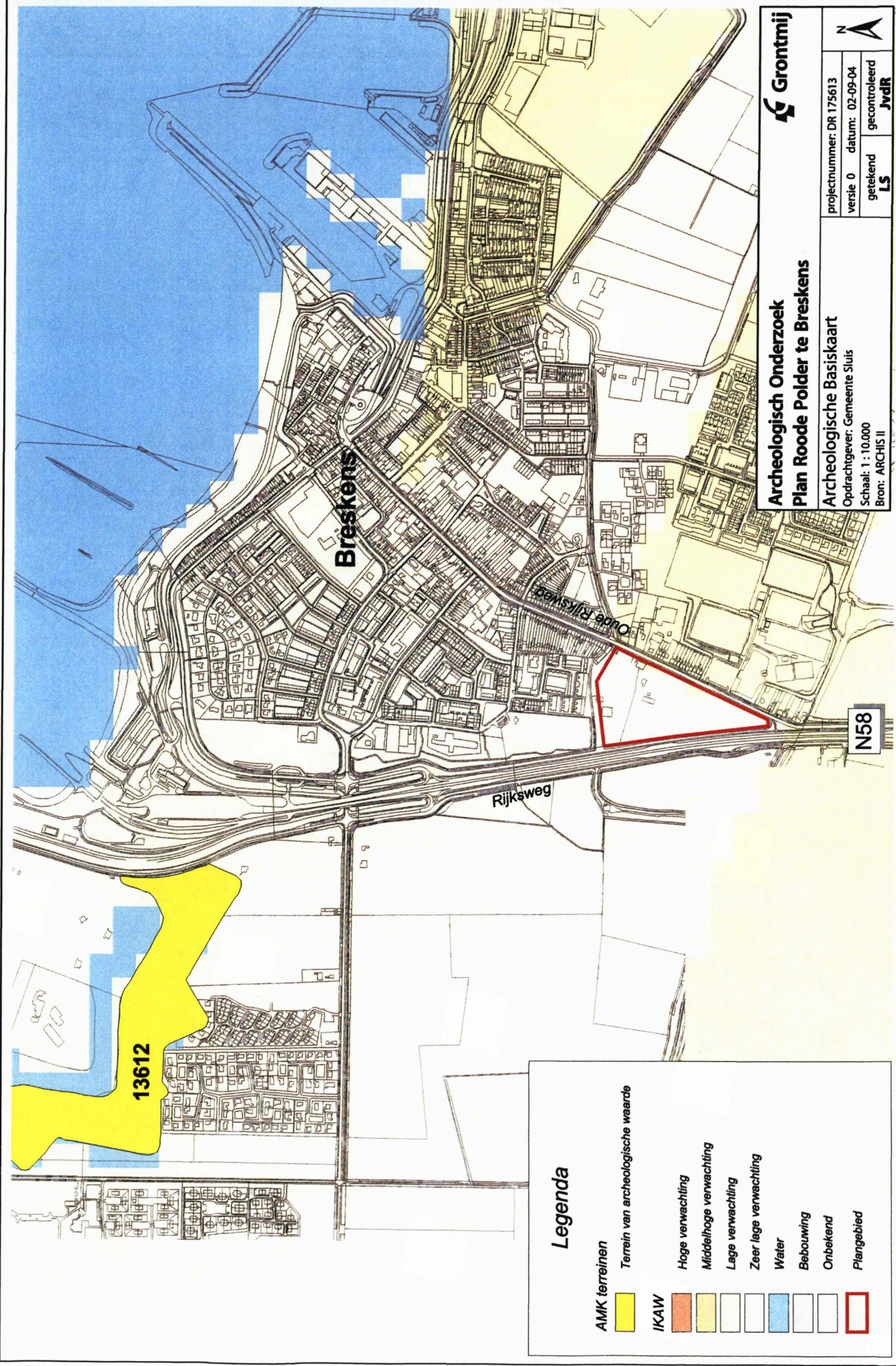
Locatie Plangebied
Opdrachtgever: Gemeente Sluis
Schaal: 1 : 15.000
Bron:

projectnummer: DR 175613	getekend LS	gecontroleerd JvdR
versie 0	datum: 02-09-04	

Bijlage 2

Archeologische basiskaart

**Archeologisch Onderzoek
Plan Roode Polder te Breskens**

Archeologische Basiskaart

Oprachtgever: Gemeente Sluis

Schaal: 1 : 10.000

Bron: ARCHIS II

projectnummer: DR 175613

versie 0 datum: 02-09-04

getekend
LS

gecontroleerd
JvdR

Legenda

- AMK terreinen
 - Terrein van archeologische waarde
- IKAW
 - Hoge verwachting
 - Middelhoge verwachting
 - Lage verwachting
 - Zeer lage verwachting
 - Water
 - Bebouwing
 - Onbekend
 - Plangebied

13612

Breskens

Rijksweg

Oude Rijksweg

N58

Bijlage 3

Literatuur

Bijlage 3

Literatuur

Berendsen H.J.A., 2000. *Landschappelijk Nederland*. Van Gorcum Assen.

Grote Historische Atlas van Nederland 1: 50.000. Deel 4 Zuid-Nederland 1838-1857. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

RAAP-Rapport 337, 1998. *MER rondweg Aardenburg – Bijlage rapport archeologische verwachtingskaart*.

Rummelen, F.F.F.E. van, 1965. *Geologische Kaart van Nederland 1: 50.000 Zeeuws Vlaanderen West*. Rijks Geologische Dienst, Haarlem.

Staring Centrum, 1994. *Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Kaartblad 48 west, Cadzand/Middelburg*. Wageningen: DLO-Staring Centrum, Instituut voor onderzoek van het Landelijk Gebied.

www.grontmij.nl

Rijksdienst voor het Oudheidkundig
Bodemonderzoek - Bibliotheek

* 1 0 0 2 2 0 2 0 *

rsn: 100017429

bc:10022020

GRONT 58